

Stichting NIOC en de NIOC kennisbank

Stichting NIOC (www.nioc.nl) stelt zich conform zijn statuten tot doel: het realiseren van congressen over informatica onderwijs en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

De stichting NIOC neemt de archivering van de resultaten van de congressen voor zijn rekening. De website www.nioc.nl ontsluit onder "Eerdere congressen" de gearchiveerde websites van eerdere congressen. De vele afzonderlijke congresbijdragen zijn opgenomen in een kennisbank die via dezelfde website onder "NIOC kennisbank" ontsloten wordt.

Op dit moment bevat de NIOC kennisbank alle bijdragen, incl. die van het laatste congres (NIOC2025, gehouden op donderdag 27 maart 2025 jl. en georganiseerd door Hogeschool Windesheim). Bij elkaar zo'n 1500 bijdragen!

We roepen je op, na het lezen van het document dat door jou is gedownload, de auteur(s) feedback te geven. Dit kan door je te registreren als gebruiker van de NIOC kennisbank. Na registratie krijg je bericht hoe in te loggen op de NIOC kennisbank.

Het eerstvolgende NIOC vindt plaats op 18 maart 2027 in Arnhem en wordt georganiseerd door HAN University of Applied Sciences.

Reacties over de NIOC kennisbank en de inhoud daarvan kun je richten aan de beheerder:

R. Smedinga kennisbank@nioc.nl.

Vermeld bij reacties jouw naam en telefoonnummer voor nader contact.

Feedback van docenten

Terugblik onderzoek naar feedback van docenten tijdens het verzorgen programmeeronderwijs in de propedeuse

Inhoud presentatie

- **context**
- **aanleiding**
- **onderzoek**
- **aanbevelingen**

Context

Leeromgeving:

Voorafgaand aan de les online:

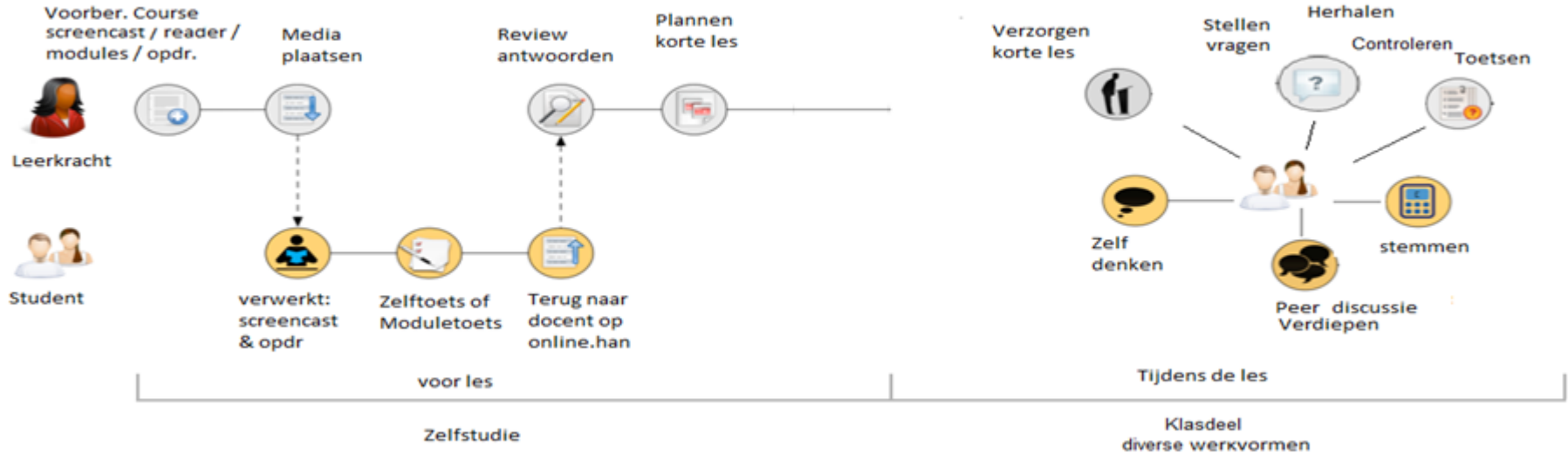
- **Video-instructie, opdrachten om te oefenen en selfassessment om voortgang te checken**

[Youtube](#) / [online](#) / [opdracht](#)

Tijdens de les:

- **Bespreken van de voortgang**

Flipped Classroom model

Wat draagt bij aan de prestatie?

Feedback gericht op:

1. **Een taak** **++**
2. **Het proces bij het creëren van een taak++**
3. **Zelfregulering** **++**
4. **Op de persoon zelf** **--**

Bron (Hattie, 2007)

Feedback als instrument

Er is een discrepantie tussen dat wat de student nu begrijpt en dat wat de student zou moeten begrijpen.

1. Waar ga ik heen? (feedup)
2. Hoe doe ik het tot nu toe? (feedback)
3. Wat zijn de vervolgstappen? (feedforward)

Rollen docent

- **Expert:**
  - geeft informatie om te helpen verbeteren (receptive-transmission).
  - hoofddoel is evalueren.
  - de feedback wordt gepresenteerd als een ‘geschenk.’
- **Helper:**
  - helpen nieuwe inzichten te krijgen en verbindingen te leggen door open vragen te stellen en inzichten te delen (constructive feedback).
  - ‘ping-pong’-proces tussen de student en de docent
- **Samenwerker:**
  - dialogisch, leren verhelderen voor alle betrokken partijen.
  - meer op leerproces dan op product (Co-constructive feedback).

(Askew & Lodge, 2000).

Veronderstelde probleem in de praktijk

Studenten verwachten dat de docent aandacht schenkt aan de voortgang van hun werk.

Tijdens de les heeft een deel behoefte aan extra uitleg en een andere deel behoefte aan verdieping en verbreding.

Docenten zien dat studenten uit beide groepen de uitleg niet altijd op de eigen problematiek betrekken en dreigen af te haken.

**Welke oplossingen bedenken docenten?
Komt de feedback van de docent aan?
Een onderzoek naar feedback.**

Onderzoek

Hoofdvraag:

Hoe kunnen docenten er voor zorgen dat hun feedback aankomt zoals deze is bedoeld?

Deelvragen:

- **Op wie is de feedback van de docent gericht volgens docent en student?**
- **Waarop heeft de feedback van de docent betrekking volgens docent en student?**
- **Hoe denkt de docent over zijn feedback?**
- **Welke verbetermogelijkheden ziet de docent in het toepassen van feedback?**

Onderzoek (6 groepen: 6 docenten, 87 studenten)

Twee delen:

- **1: data verzamelen via vragenlijsten: bij groep (docent en student)**
- **2: terugkoppelen data en interview: alleen docent**
- **Activiteiten: zes lessen gefilmd.**
- **zes groepen studenten met hun docent zijn na het bekijken van videofragmenten bevraagd naar feedbackgedrag van hun docent**
- **de docenten naderhand geïnterviewd over de resultaten van de vragenlijsten en is er gesproken over hun feedbackgedrag en verbetermogelijkheden daarin.**

	docent	student
A Op wie	1. Deze uitleg is gericht op een individuele student deel van de klas of hele klas.	1. De uitleg van de docent is gericht op jou, een deel van de klas of de hele klas?
B op proces	3. De uitleg richt zich op de uitvoering van de opdracht.	7. De uitleg van de docent gaat over de te volgen aanpak van de opdracht.
C op inhoud	2. De uitleg richt zich op de inhoud van de opdracht.	2. De uitleg van de docent richt zich op het bespreken van de opdracht.
D begrepen	4. De uitleg wordt begrepen.	6. Ik kon de uitleg van de docent volgen.
E Werkhouding	6. Jouw reactie richt zich op de werkhouding van de studenten.	11. De uitleg van de docent gaat over de werkhouding.

Video

Uit zesentwintig videofragmenten zijn verschillende aanpakken te zien.

- In de interactie komt vraag- en antwoord het meest voor. De docent bespreekt frontaal de algemene opdracht (14x) of de opdracht van de student (2x).

Varianten:

- Een student voor de klas waarbij zijn uitwerking wordt besproken (5x).
- Het spelen van een simulatiespel in een subgroep (1x). Groepswerk, studenten individueel aan het werk (3x).
- De docent bespreekt frontaal de bedoeling van huiswerk.

Uitkomst: data

Homogeen beeld

Deel 1. (uit vragenlijsten studenten en docenten)

- feedback gericht op de hele groep
- vooral betrekking op inhoud en proces
- de feedback is begrepen, goed getimed, de student kan er mee verder , sluit aan op behoefte

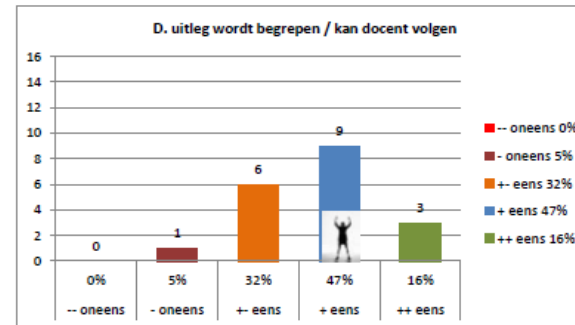
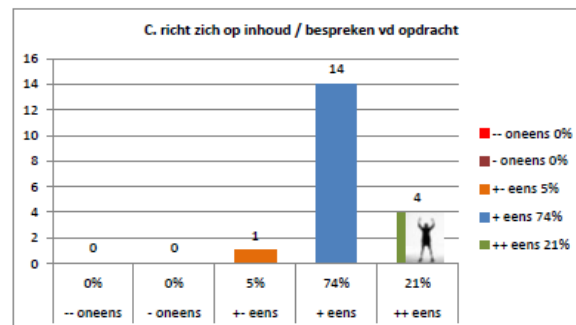
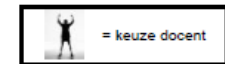
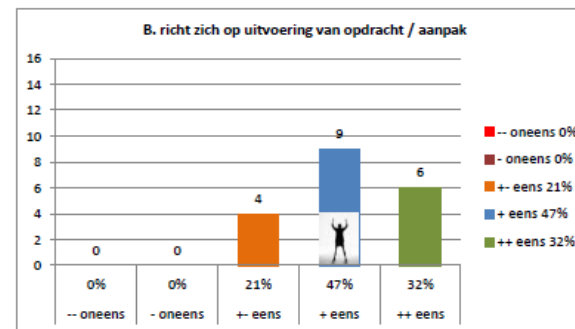
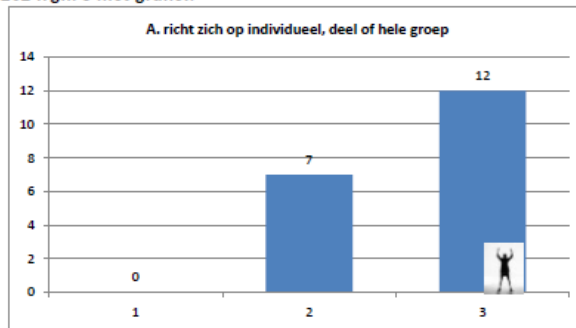
Deel 2 (uit interviews docenten)

- veel voorbeelden uit de praktijk
- zoeken oplossing in alternatieve werkvormen (zie flyer)
- feedback als middel/instrument onderbelicht / weinig ter sprake, docenten geven aan (achteraf) meer hierover te willen weten

Zichtbaar maken

Per docent een overzicht.

1202 frm 5 met grafiek

Inzoomen response docenten

Docenten noemen:

- **toename van begrip of inzicht en het 'weer verder kunnen'.**
- **de student moet zelf nadenken, zoeken, vragen stellen en keuzes maken**
- **open staan voor en actief op zoek naar informatie over progressie, begrijpen en / of optreden van misconcepties**
- **feedback is bedoeld om te activeren, stimuleren, uitleggen, vragen stellen, verbanden leggen, bevestigen, etc.**
- **feedbackobjecten die hebben betrekking (vak)inhoud, kennis, stof, aanpak, vaardigheden, resultaat, product.**
- **motivationale en affectieve aspecten zoals werkhouding, manier van werken, gedrag en werktempo**

Hoe denkt de docent over zijn feedback?

- verwijst impliciet naar het middel van feedback door een scala aan voorbeelden te noemen hoe hij feedback inzet.
- geeft aan dat zijn feedback zich kan richten op verschillende objecten en processen zoals kennis, vaardigheden, begrip, motivatie en houding.
- uit de genoemde voorbeelden komt naar voren dat de docenten enig belang hechten aan zelfregulerende co-constructive feedback.
- is kritisch naar zichzelf, hij vraagt zich af wanneer en of zijn feedback effectief is.
- vindt dat feedback een vaardigheid is die moet worden beheerst
- feedback in de vorm van vragen stellen heeft een positieve invloed op de taakmotivatie en taakprestatie.

‘... ik ben denk ik kritisch genoeg op mijzelf om al die processen te veranderen en te sturen, ik ben daar toch continu mee bezig...’

Quote docent

Verbetervoorstellen

- één docent noemt het verbreden van het feedbackrepertoire van vraagverheldering (constructive feedback) naar vormen van gezamenlijk werken aan oplossingen (co-constructive feedback)
- studenten laten werken in verschillende werkvormen: role-playing, peerfeedback en het presenteren van resultaten
- genoemd knelpunt:

Tijd:, gezien de hoeveelheid lesstof in een korte periode van 8 weken is weinig ruimte studenten extra aandacht te geven via individuele feedback

Aanbevelingen (last sheet)

Schenk aandacht aan het stimuleren dat het geven van feedback van docenten aan studenten een onderwerp van gesprek wordt.

Bijvoorbeeld door:

- feedbackactiviteiten en -ervaringen regelmatig onder de aandacht te brengen tijdens besprekingen over de inhoud en vormgeving van het onderwijs op ICA.
- collegiale consultatie waarbij de lesgevende docenten kan worden gevraagd of hij bereid is zijn interacties met studenten te laten opnemen op video. Er kan dan achteraf teruggekeken worden en er is mogelijkheid tot reflectie.
- en andere activiteit kan zijn dat de docent ook studenten om feedback vraagt en samen met de studenten reflecteert op de interacties die plaatsvonden over de taken waar zij aan werkten.

Vragen / opmerkingen

